

GUILLAUME MUSSO

BYT V PAŘÍŽI

motto

Byt v Paříži

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.motto.cz

www.albatrosmedia.cz

Guillaume Musso

Byt v Paříži – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

GUILLAUME
MUSSO

BYT
V PŘÍZÍ

Praha 2019

Přeložily Andrea a Daniela Marešovy

Ingrid a Nathanovi

OBSAH

MALÝ CHAPEC	9
UPROSTŘED ZIMY	17
1 Pařížský syndrom	21
2 Teorie 21 gramů	43
3 Krása provazů	67
4 Dva cizinci v jednom domě	83
POSEDLÝ MALÍŘ	93
5 Osud pod krkem	97
6 Součet ničení	119
7 Stravování ohněm	129
<i>Gaspard</i>	145
8 Pravda a lež	151
9 Způsob, jak porazit smrt	163
VOLÁNÍ SVĚTLA	171

10 Za světlem-----	175
<i>Pénélope</i> -----	190
11 Cursum Perficio -----	197
12 Black hole-----	209
13 Madrid -----	223
14 Nueva York -----	241
15 Návrat do Bilberry Street -----	251
<i>Pénélope</i> -----	262
KRÁL DUCHŮ -----	267
16 Americká noc -----	271
17 Král duchů -----	283
18 Mráz nad městem -----	291
19 Na pokraji pekla-----	303
20 Nemilovaný syn -----	325
<i>Bianca</i> -----	339
21 Nultý kilometr -----	343
22 Night Shift -----	361
O PĚT LET POZDĚJI -----	375
22. PÉNÉLOPE -----	381
PRAMENY -----	385
ODKAZY -----	387

*Uprostřed zimy jsem v sobě
objevil věčné léto.*

Albert CAMUS

MALÝ CHLAPEC

Londýn, sobotní dopoledne.

Ještě to nevíš, ale za necelé tři minuty tě čeká nejtěžší zkouška ve tvém životě. Zkouška, o jejíž existenci nemáš ani tušení, ale bude to bolet, jako když se ti na jemnou kůži přitiskne rozžhavené železo.

Zatím jen tak v poklidu procházíš nákupní galerií připomínající starověké atrium. Po deseti deštivých dnech se na nebe zase vrátila krásná tyrkysová barva. Prosklené stěny obchodního centra rozzářily sluneční paprsky a okamžitě ti zvedly náladu. Na oslavu příchodu jara sis pořídila ty červené šatičky s bílými puntíky, které ti padly do oka už před čtrnácti dny. Máš radost, skoro se vznášíš. Čeká tě příjemný den, nejdřív půjdeš se svou nejlepší kamarádkou Jul' na oběd, potom spolu zaskočíte na manikúru, určitě na nějakou výstavu v Chelsea a na závěr si večer zajdete do Brixtonu na koncert PJ Harveyové.

Poklidná plavba v bezpečných meandrech tvého pohodlného života.

Ale najednou si ho všimneš.

Světlovlasý chlapeček v džínových kalhotách s laclem a tmavě modrém námořnickém kabátku. Tak dvouletý, možná o něco starší. Veselé ohníčky ve velkých rozzářených očích za brýlemi s barevnými obroučkami. Hošík s jemnými rysy a kulatoučkým obličejem orámovaným krátkými kudrnatými vlásky lesklými jako stébla slámy v letním slunci. Chvíli ho zdálky pozoruješ. Jdeš blíž a s každým krokem tě jeho tvář fascinuje čím dál víc. Ta čistota a nevinnost, světlo, prostor, který ještě nestačily poznamenat zlo a strach. Na jeho tvářiče čteš jen nekončné možnosti. Radost ze života, štěstí ve své ryzí podobě.

Ted' si tě všimne i on. Obličej mu roztaje v úsměvu. Je nevinný i spiklenecký. Hrdě ti ukazuje svoje kovové letadélko, svírá je baculatými prstíky nad hlavou a předvádí ti, jak létá.

„Vrum, vrum...“

Taky se na něj usměješ a zmocní se tě zvláštní dojetí. Celým tělem se ti pomalu rozlévá pocit, kterému nerozumíš, šíří se jako jed, a potom tě zaplaví nevysvětlitelný smutek.

Klučik rozpřáhne paže a rozběhne se kolem kamenné fontánky, z níž voda tryská vzhůru do kupole nákupní galerie. Chvíli si myslíš, že poběží k tobě a vrhne se ti do náručí, ale...

„Tati, tati! Dívej, já lítám jako letadlo!“

Podíváš se výš a tvůj pohled se střetne s očima muže, který chlapce v letu chytne do náručí. Projede tebou ledové ostří a srdce se ti zastaví.

Toho muže znáš. Před pěti lety jste spolu chodili, trvalo to něco přes rok. Kvůli němu jsi opustila Paříž, odjela na Manhattan a změnila práci. Půl roku jste se dokonce pokoušeli o miminko, ale nikdy se to nepovedlo. Potom se ten člověk vrátil ke své bývalé ženě, se kterou už jedno dítě měl. Udělala jsi všechno, aby sis ho udržela, ale nestačilo to. Tehdy sis dost vytrpěla a ted', když sis myslela, že jsi dokázala obrátit list, jsi ho potkala a zase to zbolelo.

Ted' už chápeš, co jsi cítila. Říkala sis, že to dítě mohlo být vaše. Že mělo být vaše.

Muž tě hned pozná, ale neuhne očima. Z nešťastného výrazu pochopíš, že je překvapený stejně jako ty, trochu zahanbený, a že je mu ta situace nepříjemná. Čekáš, že za tebou přijde a osloví tě, ale otočí se na podpatku a vláčí potomka pryč.

„Pojď, Josefe, musíme jít.“

Otec se synem se vzdalují a ty nemůžeš uvěřit tomu, cos slyšela. Josef bylo jedno ze jmen, které jste chtěli dát svému budoucímu dítěti. Oči se ti zamlží. Cítíš se zrazená. Z ničeho nic na tebe padá nesmírná únava, nohy ti ztěžknou, několik minut nejsi schopná pohybu, jako bys zkameněla, v krku ti roste boule.

Jen za cenu velkého úsilí se ti podaří najít cestu z obchodního centra ven. V hlavě ti hučí, pohybuješ se mechanicky jako stroj, nohy a paže váží snad tunu. U Saint James Parku dokážeš ještě zvednout ruku, abys mávla na taxík, ale celou cestu se třeseš, bojuješ s myšlenkami, které na tebe neodbytně dorážejí ve snaze zjistit, co se s tebou děje.

Když za tebou zapadnou dveře od bytu, jdeš si hned napustit vanu. V pokoji necháš zhasnuto. Oblečená padneš na postel a zůstaneš bez hnutí ležet. V hlavě ti běží obrazy dítěte s letadlem a najednou se veškerá beznaděj, kterou jsi pocítila při setkání s bývalým milencem, přetaví do pocitu strašné nicoty. Prázdnoty, která ti nedovolí se nadechnout. Rozpláčeš se, ale říkáš si, že slzy v sobě mají něco očištného a že krize přejde sama od sebe. Avšak bolest stále roste, rozpíná se, valí se přes tebe jako ohromná vlna, odnáší tě s sebou, boří všechny hráze a uvolní roky potlačovanou nespokojenost, hořkost a zklamané naděje. Oživí všechny rány, které se zdály být zhojené.

A pak nastoupí panika, plíží se jako chladná příšera celým tělem. Skokem jsi na nohou. Srdce ti zběsile buší. Před několika lety už jsi něco podobného zažila a špatně to skončilo. Úplně zbytečně si to opakuješ, to, co se teď děje, už zastavit nemůžeš. Nejsi schopná ovládnout třes, který tebou lomcuje. Dopotácíš se do koupelny.

Skříňka na léky. Spousta lahviček. Leháš si do vany, už přetéká, ale ty jsi ještě napůl oblečená. Voda je asi moc horká, nebo studená, nevíš a je ti to jedno. Hrudník máš jako ve svěráku. V břiše propast. Před očima šedočerný obzor bezbřehé bolesti.

Neuvědomovala sis, že to došlo tak daleko. Je pravda, že v posledních letech jsi byla tak trochu ztracená, a už dávno jsi věděla, že život je křehký. Ale nenapadlo tě, že dnes ztratíš půdu pod nohama tak rychle. Především jsi nevěděla, že v tobě dřímá tohle bahno. Ta tma, ten jed, ta mizérie. Pocit věčné samoty, který se znenadání hlásí o slovo a který tě děsí.

Tuby léků se na hladině pohupují jako lodě v bezvětří. Otevřeš je a polykáš prášky po hrstech. Ale to ti nestačí. Musíš věci dotáhnout do konce. Tak vysuneš z holicího strojku ležícího na vaně žiletku a přejedeš jí po zápěstích.

Vždycky jsi tvrdě bojovala, ale dnes už ti došly síly, protože tvůj nepřítel nezná oddechu a protože sama sebe nepoznáváš. Když přiblížíš ostří k zápěstí, vybavíš si tu iracionální radost z dnešního rána, kdy jsi oknem zahlédla venku slunce.

Potom přichází ta zvláštní a uklidňující chvíle, kdy víš, že kostky jsou vrženy a tvoje cesta s jednosměrnou jízdenkou právě začala. Jako zhypnotizovaná pozoruješ, jak se tvoje krev ve vodě rozpouští a kreslí nevýslovně krásné obrazce. Cítíš, že se vzdaluješ, a říkáš si, že se aspoň zbavíš té bolesti, a v té chvíli je to pocit k nezaplacení.

Horkou párou se vydáváš na cestu do pekel a znovu se ti vrací obraz malého chlapce. Vidiš ho na pláži u moře. Někde v Řecku nebo v jižní Itálii. Je úplně blizoučko. Tak

blízko, že cítíš, jak voní pískem a obilím, vnímáš vůni, která tě uklidňuje jako vánek na sklonku letního dne.

Když zvedne hlavu a podívá se na tebe, s dojetím si uvědomíš půvabné rysy jeho obličeje s malým ohrnutým nosíkem, mezi zuby má mezírku a jeho úsměv je díky ní neodolatelný. Rozpřáhne ruce a začne kolem tebe běhat dokolečka.

„Mami, podívej se, lítám jako letadlo.“

UPROSTŘED ZIMY

Úterý, 20. prosince

1

Pařížský syndrom

Paříž je vždycky dobrý nápad.

Audrey HEPBURN

1.

Roissy – Charles-de-Gaulle, přiletová hala.

Dokonalá definice pekla na zemi.

V hale pasové kontroly se nahromadily stovky cestujících a vytvořily jednolitou frontu, která se plazila a kroutila jako tlustý had. Gaspard Coutances se podíval směrem ke kabinám z plexiskla asi dvacet metrů před sebou. Za řadou přepážek kontrolovali doklady jen dva nešťastní policisté a snažili se zvládnout příliv cestujících. Gaspard si odevzdaně povzdychl. Pokaždé, když se ocitl na tomto letišti, kladl si otázku, jak můžou veřejní činitelé ignorovat neblahé účinky tak otřesného obrazu Francie.

Naprázdnno polkl. K dovršení všeho bylo horko. Vzduch byl vlhký, těžký, nasycený nepříjemným zápachem potu. Gaspard se zařadil mezi mladíka, který vypadal jako motorkář, a skupinku Asiatů. Napětí bylo hmatatelné: s ča-

sovým posunem a po deseti nebo patnáctihodinovém letu připomínali cestující spíš mrtvolu, a navíc byli naštvaní, protože pochopili, že ještě nedospěli na konec své křížové cesty.

Kalvárie začala hned po přistání. Jeho let ze Seattlu neměl sice zpoždění, letadlo dosedlo na ranvej chvíli před devátou hodinou ranní, ale museli víc než dvacet minut čekat, než byl přistaven nástupní tunel a mohli opustit letadlo. Následoval nekonečný pochod omšelými chodbami. Iritující bojovka s cílem rozluštit nejasné informace na cedulích, nezpřelámat si nohy na eskalátorech mimo provoz a přežít cestu přecpaným autobusem z terminálu bez rozdrčených kostí, aby vás nakonec vysadili jako dobytek v téhle děsné hale!

Gaspard s cestovní taškou přes rameno se koupal ve vlastním potu. Měl pocit, jako by po vylodění z letadla uběhl tři kilometry. Byl vyčerpaný a kladl si otázku, co tam vlastně dělá. Proč se dobrovolně každý rok nechal na měsíc zavřít někde v Paříži, aby napsal novou divadelní hru? Odpověď byla jasná a úderná jako reklamní slogan: technika psaní v nepříznivém prostředí. Rok co rok mu ve stejnou dobu jeho agentka Karen pronajímala dům nebo byt v Paříži, kde mohl nerušeně pracovat. Gaspard Paříž nesnášel, a v období vánočních svátků dvojnásob, takže pro něj nepředstavovalo žádný problém nechat se na dvacet čtyři hodin denně zavřít a pracovat. Výsledek: psaní mu šlo samo od sebe nebo skoro samo. V každém případě byl text hry koncem ledna vždy hotový.

Fronta se zkracovala zoufale pomalu. Čekání se stalo zkouškou trpělivosti. Mezi zahrazovací pásy se honily rozdivočelé děti. Postarší muž a žena se drželi jeden druhého, aby je neporazily, nějaký kojenec blinkal na matčino rameno.

Zasraný vánoční svátky..., nadával Gaspard a zhluboka se nadechl těžkého vzduchu. Vnímal nespokojený výraz na tvářích svých společníků a vzpomněl si na článek, který četl v jednom časopisu, o „pařížském syndromu“. Každoročně bylo několik desítek japonských a čínských turistů během své první návštěvy hlavního města hospitalizováno se závažnými psychickými problémy. Téměř okamžitě po příjezdu do Francie se u turistů projevy podivné příznaky jako bludy, deprese, halucinace, paranoia. Po čase psychiatři nakonec dospěli k vysvětlení, že obtíže návštěvníků vyplývají z kontrastu mezi jejich představou o dokonalé Paříži jako městě světla a syrovou skutečností. Předpokládali, že objeví kouzelný svět Amélie Poulainové, svět opěvovaný ve filmech a reklamách, a místo toho narazili na chladné a nehostinné místo. Jejich vysněná představa Paříže plné romantických kaváren, bukinistů na nábřeží Seiny, čtvrtí jako Montmartre a Saint-Germain-des-Prés se zhroutila: špína, kapsaři, nebezpečí, znečištění všeho druhu, ohavná zástavba velkých sídlišť, zdevastované dopravní prostředky.

Aby mohl myslet na něco jiného, vytáhl z kapsy několik listů papíru přeložených na čtvrtinu. Popis a fotografie zlaté klece, kterou mu agentka pronajala v šestém pařížském obvodu. Bývalý ateliér malíře Seana Lorenze. Snímky vypadaly velmi slibně, mohl se těšit na světlý, klidný a otevřený prostor, dokonale vyhovoval maratonu, který ho čekal. Obvykle na fotky moc nedá, ale Karen se na místě byla podívat a ujistila ho, že se mu tam bude líbit. *Možná až moc*, dodala se záhadným výrazem.

Kdyby tam už tak mohl být!

Určitě ještě čtvrt hodiny čekal, než se jeden z policistů uráčil podívat na jeho doklady. Tvářil se jako exekutor, byl nepříjemný, nepozdravil, nepoděkoval, ani se nena-

máhal odpovědět na jeho přání hezkého dne, když mu pas vracel.

Další přešlapování na místě před informačními panely. Gaspard se vydal opačným směrem a musel se stejnou cestou vrátit na místo, odkud vyšel. Několikery jezdící schody. Řada automatických dveří, které se vždy otvíraly se zpožděním. Natáhl krok, aby předhlonil mechanické dopravní pásy. Naštěstí ho nenapadlo vzít si zavazadla, která by musel nechat odbavit.

Ted' už byl jen kousek od východu z pekla. Potýkal se s davem, aby unikl obvyklému zmatku vládnoucímu v příletové hale,razil si cestu houfy lidí, vrazil do objímajícího se páru, překračoval cestující, kteří se ke spánku uložili přímo na zemi. Zamířil k nápisu *Východ – Taxi* nad otočnými dveřmi, které pro něj představovaly konec utrpení. Zbývá mu už jen pár metrů a té noční můry se zbaví. Vezme si taxík, na hlavu si nasadí sluchátka a při poslechu piana Brada Mehldaua a kontrabasu Larryho Grenadiera se nechá unášet někam daleko. Potom, ještě dnes odpoledne se pustí do psaní a...

Jeho nadšení zchladil déšť. Na asfalt dopadaly provazy vody. Tmavě šedá obloha. Smutek a napětí ve vzduchu. Na obzoru žádný taxík. Místo toho jen auta speciálních policejních jednotek CRS a bezradní cestující.

„Co se to tu děje?“ zeptal se jednoho nosiče, který stoicky pokuřoval u kovového popelníku.

„To nevíte? Stávkuje se, pane.“

2.

Ve stejnou chvíli Eurostarem v 9.47 přijela z Londýna Madeline Greenová a vystoupila na Severním nádraží.

Její první kroky na francouzské půdě byly nejisté, mladá žena se nemohla z cesty vzpamatovat. Nohy se jí třásly,

neposlouchaly ji, byly ztěžklé únavou. Navíc se jí motala hlava, bojovala s nutkáním zvracet a páčila ji žába. I když ji lékař upozornil na vedlejší účinky léčby, nedovedla si představit, že oslaví Vánoce v tak žalostném stavu.

Kufr, který táhla za sebou, vážil najednou snad metrů. V hlavě jí duněl deformovaný a vystupňovaný zvuk koleček na betonu, myslela, že se jí hlava rozskočí, protože ten rámus jen umocňoval migrénu, která ji od rána mučila.

Madeline se náhle zastavila a vytáhla zip u kožené bundy s podšívku z beránka až ke krku. Byla zpocená, ale celá se trásla. Špatně se jí dýchalo, v jedné chvíli měla pocit, že omdlí, ale sebrala trochu sil a došla na konec nástupiště, jako by ji čilý ruch v hale terminálu povzbudil, dodal jí sílu a vrátil ji do života.

Tohle místo, i když se netěšilo valné pověsti, Madeline vždycky fascinovalo. Tady, kde ostatní viděli nepořádek a pociťovali strach, ona vnímala jen koncentrát čistoty a nakažlivé energie. Spíš než středověký dvůr zázraků pařížského podsvětí pro ni nádraží představovalo hučící úl v ustavičném pohybu. Zde se proplétaly lidské životy a osudy a vytvářely tak ohromnou pavučinu. Soustředěný proud, opojný, rozbouřený živel, který je třeba umět zkročit, aby se člověk neutopil.

Nádraží chápala jako divadelní scénu, kde se vystřídají tisíce herců: turistů, lidí dojíždějících z předměstí, obchodníků, vyděděnců, policistů ve službě, pouličních prodáváčů, dealerů, číšníků a servírek v kavárnách a zaměstnanců krámků v nádražní hale... Madeline pozorovala ten miniaturní svět pod obrovskou prosklenou střechou a vzpomněla si na skleněné těžitko se sněhem, které jí babička pokaždé vozila z dovolené. Velikánská bzučící koule bez umělohmotných třpytek, která praskala pod nátlakem lidí.

Vyšla z nádraží a přivítal ji prudký náraz větru. Počasí bylo ještě příšernější než v Londýně, hustý déšť, pošmourná obloha, vlhký a nepříjemně teplý vzduch. Desítky taxíků zablokovaly přístupové cesty k nádraží, přesně jak ji informoval Takumi. Autobusy ani auta nemohly nakládat cestující, kteří tak byli ponecháni svému osudu. Před televizními kamerami houstly emoce: stávkující a účastníci přepravy k velké radosti novinářů a televizních reportérů předváděli donekonečna se opakující scény.

Madeline spěchala, aby měla skupinku rychle za sebou. *Proč jsem si jen zapomněla vzít deštník?* proklínala se, když přecházela směrem k bulváru Magenta. Šla po vnějším okraji chodníku a postříkalo ji auto, které vjelo do kaluže. Mokrá a vzteklá šla po ulici Saint-Vincent-de-Paul až dolů k faře. Tam za volantem dodávky zaparkované v druhé řadě už čekal Takumi, tak, jak se dohodli. Na jeho pomalované renaultce Estafette se skvěl veselý nápis kontrastující s okolní šedí: *Nevšední zahrada – Květinářství – ulice Delambre 3 bis – 75014 Paříž*. Když ho Madeline uviděla, nadšeně mu zamávala a spěchala do kabiny.

„Hello, Madeline, vítám tě v Paříži!“ přivítal ji zahradník a podával jí ručník.

„Nazdar, kamaráde, ráda tě vidím!“

Utírala si mokré vlasy a prohlížela si mladého Asiata. Takumi měl krátké vlasy, na sobě manšestrové sako a šálu z hedvábí. Na kulaté hlavě mu seděla kšiltovka z kostkovaného flanelu, zpod které vykukovaly drobné odstávající uši, takže připomínal myšku. Obličej rozděloval řídký, spíš pubertácký knír, který neměl nic společného s hustým kartáčem Thomase Magnuma. Od té doby, co odjela z Paříže a přenechala mu svůj pěkný krámek s květinami, kde ho před lety zaměstnala, vůbec nezestárnul.

„To je prima, že jsi pro mě přijel. Děkuju,“ řekla Madeline a připoutala se.

„Nemáš zač, asi ses dneska cestováním natrápila už dost.“

Takumi zařadil a rozjel se po ulici Abbeville.

„Jak vidíš, tak se v téhle zemi od tvého odjezdu nic neměnilo,“ poznamenal a ukázal na skupinku demonstrantů. „Jen je to den ode dne protivnější...“

Stěrače staré renaultky měly co dělat, aby zvládly potoky vody, které se řinuly po předním skle.

I když se Madeline znovu udělalo špatně od žaludku, přiměla se pokračovat v konverzaci.

„Tak jak jde život? Ty si nebereš o Vánocích dovolenou?“

„Až koncem příštího týdne. Jedeme na silvestra k rodičům Marjolaine. Mají palírnu v Calvadosu.“

„Jestli pořád tak špatně snášíš alkohol, tak to zní slibně!“

Obličej kolegy se okamžitě zbarvil do ruda. *Celý Takumi, pořád tak průhledný*. Madeline to pobavilo. Dívala se z okénka na město, jehož obrysy se v dešti rozpíjely. Dodávka dorazila na bulvár Hausmann a po pěti stech metrech odbočila do ulice Tronchet. Venku sice lilo jako z konve a lidé stávkovali, ale Madeline byla ráda, že je zpátky.

Život na Manhattanu se jí líbil, ale nebyla schopná vnímat tu energii, o níž některé kamarádky básnily. Vlastně ji New York vysával. Jejím zaslíbeným městem zůstávala Paříž, protože sem se vracela, aby se vylízala ze všech ran. Prožila tu čtyři roky. Nebyly zrovna nejlepší, ale rozhodně nejdůležitější, představovaly odrazový můstek, obnovení sil, znovuzrození.

Do roku 2009 pracovala v Anglii na kriminálce v Manchesteru. Tam řešila jeden otřesný případ, nesla za něj zod-

povědnost. Případ Alice Dixonové¹ ji zlomil a donutil od policie odejít. Ten neúspěch ji připravil o všechno: o práci, respekt kolegů a sebedůvěru. V Paříži začala znovu, otevřela si malé květinářství a vybudovala nový život na Montparnassu, daleko od vyšetřování vražd a pátrání po pohřešovaných dětech. Klidnější život se zásadně proměnil po setkání, které ji navedlo nečekaným směrem a umožnilo jí převzít znovu vyšetřování, jež otřásl jejím životem. Nakonec případ Alice Dixonové dospěl v New Yorku ke šťastnému konci. Okolnosti tohoto úspěchu jí daly možnost vstoupit do administrativních služeb federálního programu na ochranu svědků WITSEC. Krámek s květinami nechala Takumimu a odletěla do New Yorku. O rok později jí u newyorské policie – NYPD – nabídli smlouvu na místo konzultantky v oddělení odložených nevyřešených případů. Vzrušující džob, kdyby šlo o televizní seriál nebo detektivku Harlana Cobena, ale ve skutečnosti to byla jen nepředstavitelně nudná kancelářská práce. Za čtyři roky nebyla Madeline ani jednou v terénu. Stejně tak se jí nepovedlo, aby se znovu otevřel aspoň jediný případ. Oddělení, kde pracovala, nemělo dostatek prostředků a naráželo na takovou byrokracii, že by se francouzská administrativa mohla červenat. Kvůli žádosti o vyšetření DNA se musely vyplnit celé štosy formulářů, sebemenší povolení k výsledku původního svědka nebo získání přístupu k určitým procedurálním dokumentům vyžadovalo absurdní papírování a většinou vedlo ze strany FBI, mající při vyšetřování nejzajímavějších případů rozhodující slovo, k zamítnutí.

Nelitovala tedy, když nakonec skončila a vrátila se do Anglie. Dokonce se na sebe zlobila, že to tak dlouho odkládala. Protože od té doby, co se Jonathan Lempereur,

1 Viz *Volání anděla*, Motto, 2015.

muž, kterého milovala a kvůli kterému se přestěhovala na Manhattan, vrátil ke své ženě, ji v USA skutečně nic nedrželo.

„Čekáme s Marjolaine na jaře dítě,“ svěřil se náhle Takumi.

To přiznání vytrhlo Madeline z myšlenek.

„Mám... mám z toho ohromnou radost,“ řekla a pokusila se o radostný tón.

Ale její reakce vyzněla neupřímně. Tak moc, že Takumi začal mluvit o něčem jiném.

„Madeline, pořád jsi mi neřekla, co tě přivádí do Paříže.“

„Spousta věcí,“ odpověděla vyhýbavě.

„Kdybys s námi doma chtěla strávit Štědrý večer, budeme rádi.“

„To je od tebe moc milé, ale radši ne. Nezlob se na mě, ale opravdu potřebuju být sama.“

„Jak chceš.“

Opět zavládlo ticho. Napjaté. Madeline už nic neřekla. S nosem na okénku se snažila vzpamatovat a přiměla se s každým místem oživit nějakou vzpomínku na svůj život v Paříži. Náměstí Madeleine jí připomnělo obrazárnu s výstavou věnovanou Dufymu; v ulici Royale bylo bistro, kde dělali k smrti dobré telecí ragú; most Alexandra III. měla spojený s nehodou, ke které došlo jednoho deštivého dne, kdy řídila motorku...

„Máš nějaké pracovní plány?“ nevzdával se Takumi.

„Samozřejmě,“ zalhala.

„Viděla jsi v poslední době Jonathana?“

Starej se, do prdele, o sebe!

„Fajn, skončil jsi s výsledkem? Já jsem tady policajt, aby bylo jasno.“

„Právě že už nejsi, jestli jsem to všechno dobře pochopil...“

Povzdechla si. Svou netaktností jí ten člověk skutečně začal lézt na nervy.

„OK, budu upřímná,“ řekla, „chci, aby ses mě přestal pořád na něco ptát. Zaškolila jsem tě a prodala ti svůj kšeft, ale to ti nedává právo vyptávat se na můj život!“

Dodávka uháněla po esplanádě u Invalidovny a Taku mi se nenápadně podíval na Madeline. Byla pořád stejná, jako když ji poznal, přímá, v tlusté kožené bundě, světlé pramínky ve vlasech zastřižených do mikáda trochu jako ze staré školy.

Stále ještě rozčilená stáhla Madeline okénko a zapálila si cigaretu.

„Vážně pořád kouříš?“ pokáral ji květinář. „To není rozumné.“

„Sklapni,“ odsekla a vyfoukla obláček kouře směrem k němu, aby ho naštvála.

„Tak to ne! V mém autě ne! Nechci, aby mi dodávka smrděla kouřem!“

Renaultka právě zastavila na světlech, Madeline toho využila, popadla svůj kufr a otevřela dveře.

„Ale... Madeline, co to děláš?“

„Už jsem moc stará na to, aby mi někdo dělal nesmyslný kázání o morálce. Jdu pěšky!“

„Ne, počkej, vždyť...“

Zabouchla za sebou dveře a dlouhými kroky vyrazila po chodníku ulice Grenelle.

Stále ještě vytrvale přšelo.

3.

„Stávka?“ vyštěkl Gaspard. „Jaká stávka?“

Nosič rezignovaně pokrčil rameny a tvářil se neurčitě.

„No, jako vždycky, vždyť to znáte...“

Gaspard si zaclonil oči rukou, aby se ochránil před pří-

valem deště. Samozřejmě ho nenapadlo, aby si vzal deštník.

„Taxíky tedy nejezdí?“

„*Nada*. Můžete zkusit RER B, ale jede tak každý třetí.“
To radši umřu.

„A autobusy?“

„Nemám zdání,“ zašklebil se zaměstnanec letiště a naposled nasál kouř z cigarety.

Gaspard se vzteky bez sebe vrátil do haly terminálu. U stánku Relay prolistoval noviny. Titulek v *Le Parisien* nepotřeboval komentář: „Rozsáhlá blokáda“. Taxikáři, železničáři, zaměstnanci RATP, dispečeri letového provozu, letušky a stewardi, dokaři, zaměstnanci pošt, řidiči kamionů, popeláři: ti všichni se dohodli a pohrozili vládě, že paralyzují celou zemi, pokud nestáhne kontroverzní zákon. Článek také upozorňoval, že se dají očekávat další stávky, a pokud budou zablokovány rafinerie, není vyloučené, že země za několik dní může pocítit nedostatek pohonných hmot. Aby toho nebylo málo, po přetrvávajícím limitním znečištění vzduchu začátkem měsíce se pro změnu rozvodnila Seine a vystoupila na historické maximum. Všude kolem Paříže byly záplavy, což o to víc komplikovalo dopravu.

Gaspard si protřel oči. *Kdykoliv vkročím do téhle země, je to pořád dokola ta stejná písnička...* Zlý sen ještě neskončil, ale vztek pomalu vystřídala únava.

Co dál? Kdyby měl mobil, mohl by zavolat Karen, aby to vyřešila. Až na to, že Gaspard nikdy mobilní telefon nechtěl. Stejně tak neměl počítač ani tablet, neměl mailovou adresu a nikdy nechodil na internet.

Trochu naivně začal v letištní hale hledat telefonní automat, ale zdálo se, že všechny zmizely.

Poslední naději pro něj představovaly autobusy. Vyšel

ven a marně hledal někoho, kdo by mu mohl poradit, dobrou čtvrt hodinu strávil tím, že se snažil pochopit drobné rozdíly mezi trasami různých linek autobusů Air France, a s hořkostí přihlížel, jak odjížděly dva tak přecpané vozy, že se do nich už žádný cestující vejít nemohl.

Po dalším půlhodinovém čekání v čím dál prudším dešti mohl konečně nastoupit do jednoho autobusu. Nesedl si, o tom si mohl nechat leda tak zdát, ale aspoň byl ve správném čísle a mířil na nádraží Montparnasse.

Cestující byli namačkaní jako sardinky, crčela z nich voda, ale nezbývalo jim nic jiného než vypít kalich hořkosti až do dna. Gaspard pevně svíral svoji tašku a vzpomněl si na definici člověka, jak ji formuloval Dostojevskij: „... bytost, která si zvykne na všechno“. Na to, že mu dupou na nohy, že do něho narážejí a strkají, že mu kýchají do obličeje, že se potí uprostřed cizích lidí v prostoru, kde je k zadušení, že se dělí o kovovou tyč plnou bacilů...

Znovu byl v pokušení všechno vzdát a odjet z Francie, ale utěšil se tím, že jeho utrpení nebude trvat déle než pouhý měsíc. Pokud se mu podaří napsat hru v termínu, ani ne za pět neděl odjede do Řecka, aby tam strávil konec zimy a začátek jara na ostrově Sifnos, kde kotví jeho plachetnice. Čeká ho půlroční plavba po Kykladských ostrovech, život uprostřed přírodních živlů nabitý zážitky a barvami: bílá barva vápna v oslepujícím slunci, kobaltově modré nebe, tyrkysové hloubky Egejského moře. V Řecku se Gaspard v panteistickém slova smyslu stával součástí krajiny, rostlin a vůní. Opájel se mořským vzduchem, utápěl se mezi keři v garrigue, putoval kolem zdí z vysušených kamenů, vychutnával si vůni tymiánu, šalvěje, olivového oleje a grilované chobotnice. Šťěstí, které trvalo až do poloviny června. Když

se ostrovy začaly hemžit turisty, utíkal do Ameriky na svou chatu v Montaně.

Tam ho čekal odlišný způsob života, byl to návrat k divoké a drsné přírodě. Chodil na pstruhy, toulal se donekonečna březovými háji, putoval kolem jezer, podél řek a potoků. Byl to osamělý, ale intenzivní život daleko od karcinomu měst a jejich anemických obyvatel.

Metr po metru se autobus sunul po dálnici A3. Zamlženými okny občas Gaspard zahlédl cedule s názvy měst severovýchodního předměstí Paříže: Aulnay-sous-Bois, Drancy, Livry-Gargan, Bobigny, Bondy...

Potřeboval být sám, ponořit se do přírody, aby se očistil a smyl ze sebe zhoubný civilizační nános. Gaspard Coustances už dávno vyhlásil válku zneklidňujícímu chaosu světa řítícího se do záhuby. Světa, který praskal ve švech a kterému nerozuměl. Jako správný mizantrop měl blíž k medvědům, dravcům a hadům než takzvaným lidským bratrům. A byl hrdý na to, že se z nenáviděného světa sám vyloučil. Hrdý, že může většinu času žít mimo společnost a její pravidla. A tak už pětadvacet let nezapnul televizi, o internetu nevěděl téměř nic a jezdil starým dodgem z konce sedmdesátých let.

Jeho poustevnický život vycházel z dobrovolné, ale umírněné askeze. Když se naskytla příležitost, dovolil si někdy nějakou výstřednost. Stalo se, že dal horám nebo řeckému útočišti vale a odletěl na koncert Keitha Jarretta do Juan-les-Pins, do Rotterdamu na Bruegelovu retrospektivu nebo na provedení *Toscy* ve veronské aréně. A taky tu byl ten slavný měsíc pařížského psaní. Během roku mu v hlavě uzrála další divadelní hra a to si potom sedal na šestnáct hodin k psacímu stolu. Pokaždé si myslel, že mu došly nápady, inspirace i chuť, ale pokaždé se ten záhadný proces dal zase do pohybu. Slova, situace,

dialogy a repliky tryskaly z jeho pera a vytvářely souvislý celek věcného rukopisu bez patosu.

Jeho hry se dnes překládaly téměř do dvaceti jazyků a hrály se po celém světě. Jen v uplynulém roce bylo v Evropě a Spojených státech uvedeno asi patnáct inscenací. Jedna z jeho posledních her *Ghost Town* se hrála v kultovním berlínském divadle Schaubühne a byla nominována na cenu Tony. Jeho příběhy se líbily především intelektuálnímu tisku, který přeháněl a jeho práci poněkud přeceňoval.

Gaspard nikdy na svá představení nechodil a neposkytoval žádné rozhovory. Zpočátku jeho rozhodnutí neobjevovat se na veřejnosti dělalo Karen starosti, ale uměla si s ním poradit a stvořila „záhadného Gasparda Coutancese“. Nakonec čím méně se snažil, tím víc ho média vychvalovala. Srovnávali ho s Kunderou, Pinterem, Schopenhauerem a Kierkegaardem. Gasparda takové komplimenty netěšily, protože byl vždy přesvědčen, že jeho úspěch pramení z nedorozumění.

Za Bagnolet zůstal bus trčet celou věčnost na okruhu, než mohl sjet na nábreží Bercy a dál na Lyonské nádraží. Tam nekonečně dlouho trvalo, než vystoupila asi polovina cestujících, potom autobus zamířil na západ.

Všechny Gaspardovy hry měly společné téma, vycházely z absurdity a tragiky života, z osamění člověka a lidského osudu. Vyjadřovaly Gaspardův odpor k nesmyslné době, byly oproštěny od iluzí, optimismu, kladných emocí a jakéhokoliv *happy endu*. Třebaže nedávaly žádnou naději a byly kruté, nechyběl jim vtip. Samozřejmě to nebyly oblíbené komedie s Louistem de Funèsem ani nesmrtelná *Klec bláznů* nebo *Televarieté*, ale byly to živé a dynamické hry. Jak říkala Karen, divákům dávaly pocit svobody a kritikům sloužily jako důkaz vlastní intelligen-

ce. To možná vysvětlovalo nadšení publika i herců, kteří se prali o to, aby jeho jízlivé texty mohli interpretovat.

Právě přejeli Seinu. Smutná a omšelá vánoční výzdoba na bulváru Arago Gaspardovi připomněla, jak moc tohle období nesnáší, protože ze zimního svátku zbyl jen komerční a vulgární brak. Potom autobus zastavil na náměstí Denfert-Rochereau hned u vchodu do katakomb. Kolem sochy Lva z Belfortu skupinka demonstrantů mávala prapory v barvách odborových organizací CGT, FO a FSU. Řidič stáhl okénko, aby si promluvil s policistou řídícím dopravu. Gaspard nastražil uši a pochopil, že ulice Maine je zablokována stejně jako veškeré přístupové cesty na montparnasské nádraží.

Dveře autobusu zasyčely, jak unikl stlačený vzduch, a otevřely se.

„Konečná, všichni vystupovat!“ oznámil řidič pobaveným tónem a ponechal cestující jejich neveselému osudu.

Venku zuřila bouřka.

4.

Kvůli stávce a zablokovánému svozu odpadu se Paříž topila ve špíně. Hromady smetí se vršily před restauracemi, domovními vchody a výkladními skříněmi obchodů. Znechucení turisté se rozčilovali, pohoršovali, někteří dokonce pořizovali ironická selfie před horami odpadků u přetékajících kontejnerů.

Madeline bičovaná deštěm a větrem pochodovala po ulici Grenelle, za sebou vlekla kufr, který každých sto metrů vážil snad o kilo víc. Byla odhodlaná se nevzdat. Aby si dodala odvahy, vymýšlela si program na následující dny. Bude se procházet po ostrově Saint-Louis, půjde do Châtelet na muzikál, na představení do divadla Edouarda VII., do Grand Palais, kde má výstavu Hergé, zajde

si do kina na *Manchester by the Sea* a párkrát do nějaké sympatické restaurace... Potřebovala, aby všechno klaplo. Přijela sem, protože doufala, že si tu odpočine a dá se dohromady. Přisuzovala městu magickou moc.

Šla dál a snažila se nemyslet na lékařský zákrok, který měla za pár dní podstoupit. Když došla na konec ulice Bourgogne, přestalo náhle pršet. A když dorazila do ulice Cherche-Midi, objevil se dokonce nesmělý paprsek slunce a vykouznil jí úsměv na tváři. Vzala do ruky telefon a hledala mail od realitní kanceláře, u které si pronajala dům.

„Byt v Paříži“, zrovna tohle heslo si před měsícem zadala do vyhledávače, když podnikla první kroky, aby si tu našla bydlení. Pár desítek kliknutí, půlhodinové brouzdání po internetu a narazila právě na tuhle stránku, která se specializovala na pronájem atypických prostor. Dům značně převyšoval její finanční možnosti, ale natolik ji uchvátil, že ji ani nenapadlo bydlet jinde. Z obavy, aby ji někdo nepředběhl, Madeline okamžitě vytáhla kreditní kartu a provedla rezervaci.

V potvrzovacím mailu jí poslali přesnou adresu a zároveň řadu přístupových kódů, aby se dostala do domu. Podle instrukcí měl dům stát v uličce Jeanne-Hébuterne, slepé ulici za železnými vraty hned naproti restauraci Chez Dumonet. Madeline si všimla oprýskané brány. S pohledem upřeným na telefonní displej vytukala čtyřmístné číslo a dveře se otevřely.

Jakmile je za sebou Madeline zaklapla, ocitla se najednou ve svatyni mimo prostor a čas. Nejdříve ji uchvátila zeleň zimolezu, bambusu, mohutného jasmínu a magnolie, potom keře mexického pomerančovníku, pieris japonské a komule Davidovy, které z místa vytvářely bukolickou a rustikální nádheru na hony vzdálenou drsnému

městu. Popošla po dlažbě dál a odhalila skupinu čtyř domků. Byly to jednopatrové stavby se zahrádkou a fasádou porostlou břečťanem a mučenkou.

Domek, který si pronajala, stál jako poslední v řadě. Vůbec se ostatním nepodobal. Zvenku to byla krychle ze železobetonu ozvláštněná šachovnicí z červených a černých cihel. Madeline vytukala další kód, aby otevřela velké plné dveře z oceli ověšené nápisem z jemně tepaného železa: *Cursum Perficio*.²

Jakmile vešla do haly, něco se přihodilo. Něco zázračného podobného lásce na první pohled. Okouzlení, které ji zasáhlo přímo do srdce. Odkud pramenil ten pocit, že tady je doma? Ten pocit nedefinovatelné harmonie? Z uspořádání objemů? Z okrových záblesků přirozeného světla? Z kontrastu s chaosem, který vládl venku?

Madeline vždycky citlivě vnímala interiéry. Dlouho byly dokonce součástí její práce, zkoumala, o čem vypovídaly. Ale prostory, se kterými dříve měla co do činění, byly poněkud zvláštní, byly místem násilného činu...

V hale postavila kufr do rohu a dopřála si prohlídku všech místností. *Cursum Perficio* byl perfektně zrestaurovaný trojpodlažní dům s ateliérem z dvacátých let minulého století postavený kolem patia osázeného zelení.

Otevřená kuchyně v přízemí přecházela v jídelnu a obývací pokoj. Sešla po dřevěném schodišti a ocitla se v podlaží na úrovni zahrady. Prostor zabíraly dva pokoje s výhledem na fontánu obrostlou popínavými rostlinami. Celé první patro tvořil ohromný ateliér a pokoj s přilehlou koupelnou.

V ateliéru se Madeline, celá okouzlená, několik minut zdržela a obdivovala víc než čtyři metry vysoká záramo-

2 Zde končí má pouť.

vaná okna s vyhlídkou na nebe a vrcholky stromů. V popisu místa od realitní kanceláře se dočetla, že dům patřil malíři Seanu Lorenzovi. Ve skutečnosti ateliér vypadal tak, jak ho umělec zanechal: podlaha byla posetá barevnými skvrnami, postávaly tu malířské stojany, kostry obrazů všech velikostí a nová plátna byly uspořádány v policích. A všude kolem kelímky s barvami, štětce, kartáče, barvy ve spreji.

Nechtělo se jí z ateliéru odejít. Bylo úžasně vzrušující nahlédnout do intimity umělce. Když se vrátila do obývacího pokoje, otevřela prosklené dveře na terasu. Místnost okamžitě prostoupila opojná vůně květin z patia a Madeline se s úsměvem na rtech zadívala na dvě červenky, které poletovaly kolem krmítka připevněného na zdi. Připadalo jí, že je spíš někde na venkově než v Paříži. Už věděla, co udělá: dá si vanu a potom se uvelebí s dobrou knihou a šálkem čaje na terase!

Tenhle dům jí vrátil chuť do života. Udělala dobře, že dala na instinkt a přijela sem. Paříž je město, kde se skutečně může stát cokoliv.

5.

Gaspard proklínal průtrž, přeskakoval z jednoho chodníku na druhý, sako si držel nad hlavou a taška se mu zarývala hluboko do ramene. Vydal se od náměstí Denfert-Rochereau a bez oddechu si to rázoval až ke stanici metra Edgara Quineta. Když se ocitl v ulici Delambre, už to kolem sebe poznával. Před dvěma lety mu tu Karen pronajala ohromný byt na rohu Square Delambre. Tu ulici si pamatoval přesně: malá škola, hotel Lenox, květiny před obchodem Nevšední zahrada a restaurace Sushi Gozen a Bistrot du Dôme, kam chodil na jídlo.

Když došel na bulvár Montparnasse, přestalo konečně

pršet. Pro Gasparda to byla příležitost, aby se znovu nasoukal do saka a otřel si brýle. Ulicí stoupal chraplavý a nesrozumitelný povyk. Petardy, troubení, pískání, sirény, protivládní hesla. Dopravní tepna byla plná demonstrantů. Davy lidí čekaly, až budou moct dál do ulice Rennes. Gaspard zaregistroval zářivě žluté a červené vesty pořádkových sborů shromážděných kolem nafukovacího balonu a zvukové aparatury, která hecovala zástupy zevlounů.

Dramatik proploval záplavou praporů a politických transparentů a celý udýchaný doběhl na bulvár Raspail. Ulevilo se mu, že je na klidnějším místě. Opřel se o lampu a zhluboka dýchal. Celý zpocený vytáhl z kapsy list papíru, který mu poslala Karen, a přečetl si adresu domu a instrukce, jak se k němu dostane. Pustil se dál. To už se nesměle paprsky slunce zrcadlily na chodníku.

Na rohu ulice Cherche-Midi mu zlepšil náladu vývěsní štít vinotéky s nápisem Červený a černý. Přesvědčil se, že v obchodě nikdo není, a vešel. Poněvadž naprosto přesně věděl, co chce, mohl konverzaci s majitelem zkrátit na minimum a po deseti minutách odcházel obtěžkaný krabicí značkových vín: gevery-chambertin, chambolle-musigny, saint-estèphe, margaux, saint-julien...

Alkohol...

Pohledem zavadil o svůj obraz ve výkladní skříni a okamžitě se mu vybavila příšerná úvodní scéna z filmu *Leaving Las Vegas*, kdy postava, kterou hraje Nicolas Cage, zajde do obchodu s alkoholem a nastrká do nákupního vozíku hromadu lahví. Předehra k sestupu do sebevražedného pekla.

Samozřejmě že Gaspard na tom nebyl ještě tak špatně, ale alkohol byl neodmyslitelnou součástí jeho každodenního života. Většinou popíjel sám, ale stávalo se mu, že se

zpil do němoty v putykách v Columbia Falls, ve Whitefish nebo na Sifnosu. Byly to divoké flámy s drsnými chlápky, kteří zvysoka kašlali na Brueghela, Schopenhauera, Milana Kunderu nebo Harolda Pintera.

Byl to nejpohodlnější prostředek, jak zahladit trhliny, napravit nedostatky a zmírnit tragédii svého žití. Spojenec, který mu umožňoval zažít prchavé okamžiky bezstarostnosti. Alkohol coby přítel i nepřítel mu sloužil jako obranný štít proti emocím, jako brnění, které ho chránilo před úzkostmi, jako neúčinnější prášek na spaní. Vybavil si Hemingwayův citát: „Inteligentní člověk někdy musí pít, aby mohl vystát blbce.“ Skutečně to tak bylo. Alkohol v podstatě žádný problém vyřešit nemohl, ale nabízel dočasný prostředek, jak snést celosvětovou úmluvu o průměrnosti, kterou se podle něj lidstvo nakazilo.

Gaspard nebyl naivní, věděl, že alkohol by nad ním mohl nakonec zvítězit. Měl dokonce víceméně jasnou představu, jak by k tomu mohlo dojít: jednou přijde den, kdy se mu život bude zdát natolik nesnesitelný, že mu nebude moct čelit ve střizlivém stavu. V duchu uviděl svoje mrtvé tělo utonulé v hlubinách alkoholu. Rychle tu představu zaplašil. Došlo mu, že stojí před modře natřenými vraty.

S krabicí vína zaklíněnou pod paží Gaspard vyťukal čtyřmístný kód, který odemknul dveře do uličky Jeanne-Hébuterne. Vstoupil do prostoru slepé ulice a okamžitě v něm něco povolilo. Zastavil se a dlouze nevěřícně zíral na bujnou zeleň a vnímal trochu staromódní venkovský ráz pasáže ztrácející se mezi stromy. Vypadalo to, jako by tady čas plynul pomaleji, jako by se ocitl v jiném časovém pásmu. Na slunci se vyhřívaly dvě přívětivě vyhlížející kočky. V korunách stromů štěbetali ptáci. Venkovní chaotický svět byl najednou tak vzdálený, že by člověk těžko

uvěřil, že pár set metrů odtud stojí ta otřesná montparnasská věž.

Gaspard udělal pár kroků po nerovné dlažbě. O kus dál prosvítaly mezi keři téměř dokonale ukryté omítnuté domky z vápence. Za zrezlými brankami po omítkách okrové barvy hladově šplhal břechťan a pnulo se psí víno. Na konci uličky se tyčila neobvyklá budova geometrických tvarů. Železobetonový rovnoběžnostěn, jehož jednu stěnu vytvořenou ze šachovnicově uspořádaných cihel červené a černé barvy obepínal široký pás opalizujícího skla. Nad vchodem byl tepaný nápis *Cursum Perficio*, jméno posledního domu Marilyn Monroe. Kódový ovladač vedle dveří čekal na správnou kombinaci. Podle Kareniných instrukcí zadal kód a ocelové dveře se s tichým cvaknutím otevřely.

Byl zvědavý, a tak jen prošel vstupní halou a nedočkavě vešel hned do obývacího pokoje. Nebylo to tak pěkné jako na fotkách. Bylo to ještě lepší. Dům byl uspořádán nápaditým způsobem kolem obdélníkového patia vhodné doplněného terasou ve tvaru písmene L.

Do prdele..., vyklouzlo mu překvapeně. Byl zaskočen vkusem a stylem místnosti. Veškeré napětí nahromaděné v posledních hodinách bylo pryč. Tady se dotkl jiné dimenze, ocitl se v útulném a inspirativním prostoru. Funkčním, přívětivém, čistém. Chvilí se pokoušel přijít na to, čím to je, ale ani architektura, ani harmonie proporcí nebyly obořem, ve kterém by se vyznal.

Obvykle na něj prostředí příliš nepůsobilo. Byl vnímavý ke krajině, kde se zasněžené hory odrážely na hladině jezer, k namodralé bělobě ledovců, závratné rozloze borových lesů. Nevěřil těm řečem kolem feng shui a vlivu rozmístění nábytku na plynulý tok energie v místnosti. Ale tady byl nucen konstatovat, že ty „správné vlny“, nebo

přinejmenším jistotu, že mu tam bude dobře a že tam bude s potěšením pracovat, přímo cítil.

Otevřel francouzské okno, vyšel na terasu, opřel se o zábradlí, poslouchal prozpěvující ptáky, vychutnával si tu venkovskou atmosféru a radoval se. Zvedl se vítr, ale nebylo chladno a obličej mu zalilo slunce. A Gaspard se zase po dlouhé době usmál. Na oslavu svého příjezdu se chystal otevřít lahev gevery-chambertin a dát si skleničku, kterou si v klidu vypije...

Ze stavu blaženosti ho vytrhl nějaký zvuk. V domě někdo byl. Možná uklízečka nebo údržbář. Vrátil se do pokoje, aby se ujistil, že to tak je.

A tehdy spatřil ženu, která stála proti němu. Kromě osušky, kterou měla omotanou přes prsa a která jí končila u stehů, byla nahá.

„Kdo jste? A co děláte u mě doma?“ zeptal se.

Naštvaně se na něj dívala.

„Na totéž jsem se chtěla zeptat já vás,“ odpověděla.

2

Teorie 21 gramů

*Na umělcích nás z jisté části
přitahuje jejich jinakost, odmítání konformismu
i jejich zdvižený prostředníček
do tváře společnosti.*

Jesse KELLERMAN

1.

„Abych byl upřímný, nejsem si jistý, že úplně rozumím tomu, co přesně mi vyčítáte, slečno Greenová.“

Bernard Benedick stříbrnou hřívou a vyklenutým hrudníkem budil zdání, že stojí na stráži před velkým monochromatickým plátnem vystaveným na samém konci galerie v ulici Faubourg-Saint-Honoré. Košile s korejským límečkem i absintově zelená lovecká bunda na něm plandaly, jako by nedávno pár kilo shodil. Velké brýle po vzoru Le Corbusiera mu zakrývaly horní část obličeje, dávaly ale vyniknout jeho kulatým očím a živému jiskrnému pohledu.

„Ten inzerát o pronájmu domu byl lživý,“ zopakovala

Madeline zvýšeným hlasem. „Nikde nestálo, že se bude jednat o spolubydlení.“

Majitel galerie zavrtěl hlavou.

„Dům Seana Lorenze se nenabízí v rámci sdíleného nájmu,“ ujistil ji.

„Podívejte se sám,“ rozčilovala se Madeline a přitom mu podávala dva vytištěné listy papíru – její vlastní smlouvu o pronájmu a další, identickou, kterou jí ukázal onen Gaspard Coutances, s nímž se málem srazila, když před pouhou hodinou lezla z vany.

Galerista si papíry vzal a s nechápavým výrazem je přelétl očima.

„Opravdu to vypadá, že došlo k omylu,“ uznal nakonec a přitom si posunul brýle na nose. „Určitě půjde o nějakou technickou chybu, ale abych byl upřímný, v tomhle se moc nevyznám. To Nadia, jedna z našich stážistek, měla inzerát na stránky umístit. Mohl bych se s ní pokusit spojit, ale zrovna dnes ráno odjela na prázdniny do Chicaga a...“

„Už jsem poslala e-mail administrátorovi stránek, ale to můj problém nevyřeší,“ přerušila ho Madeline. „Ten muž, který v domě momentálně bydlí, je ze Spojených států a rozhodně nemá v úmyslu zase odjet.“

Obličej majitele galerie se zachmuřil.

„Nikdy jsem ten dům neměl pronajímat! Lorenz mi nepřestává otravovat život ani ze svého hrobu!“ zamručel, našťvaný sám na sebe.

Podrážděně si povzdychl.

„Víte co?“ rozhodl se. „Vrátím vám peníze.“

„Nestojím o peníze. Chci, aby platila původní domluva – zůstanu v domě a *sama*.“

Madeline to pronesla s důrazem a přitom cítila, jak v ní vibruje jakési iracionální přesvědčení, že to ona by tam *měla* bydlet.

„V tom případě vrátím peníze panu Coutancesovi. Mám mu zavolat?“

„Nebudete mi to věřit, ale on nemá telefon.“

„Tak mu tedy moji nabídku přetlumočíte.“

„Strávila jsem s ním sotva pět minut. Nevypadá, že s ním bude lehké porízení.“

„Vy také nevypadáte, že je s vámi snadné vyjít,“ odsekl Benedick a přitom jí podával svoji vizitku. „Zavolejte mi, až si s ním promluvíte. A pokud by vám nevadilo prohlédnout si galerii, napsal bych mu mezitím krátký vzkaz, abych se omluvil a nabídl odškodnění.“

Madeline si kartičku zastrčila do kapsy džín a otočila se na patě, aniž svému protějšku poděkovala, přitom pochybovala, že vzkaz majitele galerie bude mít nějaký vliv na Coutancese, který byl očividně oním nevrlym a zatvrdělým typem člověka.

Byla právě doba oběda. A protože se tu zrovna netlačily davy, Madeline se rozhodla, že si vystavené obrazy prohlédne. Galerie se specializovala na městské a současné umění. V první místnosti byla vystavená pouze obrovská plátna, všechna shodně pojmenovaná *Bez názvu*. Monochromatické povrchy, jednolitě plochy smutných barev prošpikované ranami řezáku a proděravěné rezavými hřebíky. Druhá místnost naopak překypovala živými barvami a energií. Vystavená díla by se dala považovat za něco mezi graffiti a asijskou kaligrafií. Madeline si je prohlížela se zájmem, ale bez hlubšího prožitku.

Tenhle typ obrazů jí nebyl příliš blízký. Nutno přiznat, že současné umění nebylo jejím šálkem kávy. Stejně jako všichni ostatní, i ona četla články a sledovala reportáže o úspěchu hvězdných umělců – o diamantové lebce Damiena Hirsta i jeho zvířatech vznášejících se ve formaldehydu, o humrech Jeffa Koonse, kteří vzbudili polemi-

ku na zámku ve Versailles, o provokativním mistrovství Banksyho, o vánočním stromku Paula McCarthyho připomínajícím sexuální pomůcku, který byl na náměstí Vendôme poškozen vandaly –, ale stále ještě nenašla klíč, který by jí umožnil celý tenhle vesmír lépe uchopit. Přes zjevnou skepsi však přece popošla do poslední místnosti, kde byla k vidění díla naproto různorodá. A tohle je skoro až moc nicneříkající, pomyslela si, když se tak trochu proti své vůli zastavila před sérií nafukovacích soch křiklavých barev ve tvaru penisu a později před pornoverzí manga postavíček odlitých z růžové pryskyřice. Výstavu dále doplňovaly dvě kostry stylizované do extrémní pozice z Kámasútry, monumentální sochy z kostiček Lego a socha chiméry z bílého mramoru s hlavou a poprsím Kate Mossové, které doplňovalo tělo lva. O něco dál, až na konci místnosti, byla vystavená sbírka zbraní – pušky, muškety, hákovnice, všechny vyrobené ze zrecyklovaných materiálů jako konzervy od sardinek, staré žárovky, kovové nebo dřevěné kuchyňské náčiní, které držely pohromadě pomocí drátů, izolační pásy a kousků provázků.

„Líbí se vám?“

Madeline se překvapeně otočila. Byla natolik ponořená do prohlížení jednotlivých děl, že Bernarda Benedicka vůbec neslyšela přicházet.

„Nevyznám se v tom, ale *a priori* to není moje parketa.“

„A co přesně je vaše ‚parketa‘?“ zeptal se majitel galerie pobaveně a přitom jí podával obálku, kterou si zastrčila do kapsy džín.

„Mattise, Brancusi, Nicolas de Staël, Giacometti...“

„Ochotně přiznávám, že s nimi se tady měřit nemůžeme,“ podotkl s úsměvem a přitom ukázal především směrem k různobarevnému lesu ztopořených přirození. „Budete se smát, ale tohle jde momentálně nejvíc na odbyť.“

Madeline se pochybovačně ušklíbla.

„Máte tady něco od Seana Lorenze?“

Benedickův doposud dobromyslný výraz v obličeji se zatvrdil.

„Bohužel ne. Lorenz byl umělec, který maloval málo. Jeho díla se dnes skoro nedají sehnat a stojí hotové jmění.“

„Kdy přesně zemřel?“

„Před rokem. Bylo mu sotva čtyřicet devět.“

„To docela brzo.“

Benedick přitakal:

„Sean měl odjakživa chatrné zdraví. Už dlouho měl problémy se srdcem a prodělal několik bypassů.“

„Vystavoval výhradně u vás?“

Benedick se smutně zašklebil:

„Byl jsem první, u koho vystavoval, ale byli jsme především přátelé, i když jsme se často hádali.“

„K čemu by se Lorenzova plátna dala přirovnat?“

„Rozhodně k ničemu známému!“ vykřikl. „Lorenz je prostě Lorenz!“

„K něčemu snad přece?“ nevzdávala to Madeline.

Benedick úplně ožil:

„Sean se jako malíř dal těžko zařadit. Nehlásil se k žádné konkrétní škole a nebyl zajatcem žádné faktické skupiny. Jestli vás uspokojí filmová analogie, řekněme, že byl něco jako Stanley Kubrick – umělec schopný tvořit mistrovská díla napříč velice rozdílnými žánry.“

Madeline pokývala hlavou. Měla by odejít, jít vyřešit tu nepříjemnost se svým nežádoucím spolubydlicím. Ale něco ji tu drželo. Poté co se seznámila s malířovým domem, který na ni udělal takový dojem, chtěla se o něm dovědět víc.

„To vám dnes patří Lorenzův ateliér?“

„Řekněme, že se ho snažím uchránit před Seanovými

věřiteli. Jsem jeho dědicem a vykonavatelem poslední vůle.“

„Před věřiteli? Říkal jste, že Lorenzova díla mají nesmírnou cenu.“

„Je to tak, ale rozvod ho přišel hodně draho. A v posledních letech už nemaloval.“

„Proč?“

„Kvůli své nemoci a osobním problémům.“

„Jakým problémům?“

Benedick vypadal popuzeně.

„Jste snad od policie?“

„Přesně tak,“ pousmála se Madeline.

„Jak to myslíte?“ podivil se.

„Několik let jsem byla policajtkou,“ vysvětlila mladá žena. „U kriminálky v Manchesteru a později v New Yorku.“

„Co jste vyšetřovala?“

Pokrčila rameny.

„Vraždy, krádeže...“

Benedick přivřel oči, jako by ho zrovna něco napadlo. Podíval se na hodinky a potom přes výlohu ukázal na italskou restauraci na druhé straně ulice, která svým černým průčelím a zlatými závěsy připomínala plachtoví pirátské lodi.

„Máte ráda *saltimboccu*?“ zeptal se. „Za hodinu mám schůzku, ale jestli chcete o Seanovi slyšet něco víc, zvu vás na oběd.“

2.

Vlahý větřík komíhal a povíval větvemi staré lípy, která stála uprostřed dvora ve vnitrobloku. Gaspard Coutances si u stolu na terase vychutnával skleničku vína. Gevrey-chambertin bylo vynikající – vyvážené, intenzivní, v ústech

plné a poddajné, s ovocným aroma černých třešní a černého rybízu.

Přesto však jeho potěšení z degustace bylo poskvrněné nejistotou, která těžce spočívala nad celou věcí s pronájmem domu.

Zatraceně, zuřil, přece se nenechám vyhodit z domu touhle holkou! Chtěl tady napsat svou divadelní hru. Nešlo už ani tak o princip jako o nezbytnost. Když se konečně jednou zamiloval na první pohled, nehodlal se vzdát, když byl navíc úplně v právu. Ale tahle Madeline Greenová vypadala houževnatě. Dokonce trvala na tom, že mu půjčí telefon, aby mohl zavolat své agentce. I když za to osobně nijak nemohla, Karen se rozplývala v omluvách a volala zpátky o pouhých deset minut později, aby mu sdělila, že pro něj v mezidobí, než se věci dají do pořádku, zarezervovala luxusní apartmá v hotelu Bristol. To Gaspard jasně odmítl a postavil ji před ultimátum – *tenhle dům*, nebo nic. Buď Karen najde nějaké řešení, nebo může dát jejich spolupráci sbohem. Obvykle tenhle typ výhrůžek způsobil, že se Karen proměnila v nelítnou bojovnici. Obával se ale, že tentokrát to nebude stačit.

Další doušek burgundského. Zpěv ptáků, lehký dotek větru, zimní slunce, které zahřeje u srdce. Gaspard se nemohl ubránit úsměvu, natolik mu něco na celé té situaci připadalo směšné. Muž a žena, kterým se kvůli technickému omylu podaří pronajmout si na Vánoce stejný dům. Znělo to jako začátek nějaké divadelní hry. Ne jako intelektuální a cynické věci, které obvykle psal, ale jako něco mnohem veselejšího. Jako jedna z těch her z šedesátých a sedmdesátých let z pera Barrileta a Gredyho, ve kterých si tolik liboval jeho otec a které zářily v divadlech jako Théâtre Antoine nebo Théâtre des Bouffes-Parisiens.

Jeho otec...

Nikdy to nezmizelo. Stejně jako uhlíky, o kterých si člověk myslel, že jsou vyhaslé a které se stále daří rozmýchat, tak se Gaspardovi pokaždé, když přijel do Paříže, vybavily vzpomínky z dětství. Ze strachu, aby se nespálil, se je Gaspard snažil zahnat dřív, než se stanou příliš bolestnými. Postupem času se poučil, že pro něj bude lepší držet si tenhle typ vzpomínek co nejdál od těla. Byla to otázka přežití.

Dolil si víno a se skleničkou v ruce se z terasy přesunul do salonu. Nejprve se zaměřil na ohromnou kolekci vinylů s rychlostí 33 otáček – stovky jazzových desek, které byly pečlivě srovnány a seřazeny na dvou policích z přírodního dubu. Založil do gramofonu desku Paula Bleye, o kterém nikdy předtím neslyšel, a během chvilky už se nechával unášet průzračným zvukem klavíru a přitom si pozorně prohlížel obrázky na stěnách.

Nejednalo se ani o kresby, ani obrazy, všude byly jen černobílé rodinné fotografie. Muž, žena a malý chlapec. Onen muž byl Sean Lorenz. Gaspard ho poznal, protože viděl jeho portrét od anglické umělkyně Jane Bownové už loni v prosinci v nekrologu v deníku *Le Monde*. Originální velkoformátová fotografie visela před ním – postava impozantního vzrůstu, vyzábělý, protáhlý obličej a enigmatický pohled, který se zdál být znepokojený i odhodlaný. Lorenzova žena byla zachycena jen na dvou fotkách. Její pózování připomínalo Stephanie Seymourovou a Christy Turlingtonovou na titulních stránkách módních časopisů před pětadvaceti lety. Ideál krásy devadesátých let – štíhlá, smyslná, zářící. Hubená, aniž vypadala vyzáblá. Oslňující, aniž působila nepřístupně. Většina fotek ale zachycovala Lorenze s jeho synem. Malíř mohl sám o sobě působit strohým dojmem, ale po boku syna – blondáčka s dokonalou tvářičkou a jiskřivým pohledem – se

jeho tělesná stavba zázračně proměňovala, jako by klučinova radost ze života působila i na jeho otce. Poslední fotky ze života rodiny byly dva celkem vesele působící snímky, které zachycovaly Lorenze, jak maluje se zhruba pěti- nebo šestiletými dětmi, včetně svého syna, během něčeho, co musela být hodina výtvarné výchovy určená těm nejmenším.

Z knihovny plné titulů z dílny Plejády a limitovaných edicí vydaných nakladatelstvími jako Taschen nebo As-souline si vybral monografii věnovanou Lorenzově dílu. Jednalo se o pěkných téměř pět set přepychově svázaných stran a samotný výtisk musel vážit dobře tři kila. Gaspard odložil skleničku na konferenční stůl a usadil se na pohovku, aby si knihu mohl prohlédnout. Vlastní poctivost ho nutila uznat, že Lorenzovo dílo vůbec nezná. Co se malířství týkalo, nejbližší mu byla vlámská škola a nizozemský zlatý věk: Van Eyck, Bosch, Rubens, Vermeer, Rembrandt... Prolistoval předmluvu podepsanou jistým Bernardem Benedickem, který sliboval hlubokou analýzu Lorenzovy práce i přístup k dosud nevydaným archivům. Hned od prvních slov se Gaspardovi zamlouval Benedickův lehký tón, kterým se rozhodl načrtnout obrysy malířova života.

Sean Lorenz se narodil v New Yorku v polovině šedesátých let. Byl synem vychovatelky, Eleny Lorenzo-vé, a jistého doktora z Upper West Side, který ho ovšem nikdy neuznal za vlastního. Jedináček a budoucí malíř strávil dětství a dospívání se svou matkou v Polo Ground Towers – projektu sociálního bydlení – v severním Harlemu. I když žili z ruky do úst, jeho matka se rozhodla úplně finančně vyčerpat a poslala syna do soukromé protestantské školy. Mladý Sean si ale její oběti nevážil – poté co byl několikrát vyloučen ze školy, začal pomalu sklouzávat

k drobné kriminalitě. Na konci dospívání a mezi dvěma nepatrnými krádežemi začal malovat nebo spíš tagovat po zdech a vagonech metra po celém Manhattanu s partou sprejerů, kteří si říkali „Pyrotechnici“.

Gaspard si prohlížel dobové fotografie vyobrazené v knize. Byl na nich Sean ve svých dvaceti nebo pětadvaceti letech, i přes mladistvé vystupování měl v obličeji ztrápený výraz. Na sobě měl příliš velký černý kabát, tričko umazané od barvy, rapperskou kšiltovku a pár obnošených conversek. Vybavený svými spreji, byl na většině fotek zachycený společně se svými „spolupachateli“: s útlým Hispánцем s jemnými rysy a tlustou maskulinně působící dívkou s nepostradatelnou indiánskou členkou. Proslulí *Pyrotechnici*, kteří zuřivými nápisy pokrývali vagony metra, laťkové ploty i polorozbořené zdi. Fotky trochu rozmazané a zrnité, pořízené ve skladištích, nezastavěných prostorech nebo v metru. Fotky, které oživovaly divoký, špinavý, násilný a inspirativní New York, jaký si Gaspard pamatoval ze svých studentských let.

3.

„Osmdesátá léta byla pro graffiti v New Yorku skvělým obdobím,“ vysvětloval Bernard Benedick, zatímco se snažil namotat špagety na vidličku. „S cílem znovu si přivlastnit město děcka jako Sean čmárala barvou na všechno, co jim přišlo pod ruku: kovové rolety obchodů, schránky na dopisy, odpadkové koše a samozřejmě také vagony metra.“

Madeline naproti majiteli galerie pozorně poslouchala a přitom chroupala svůj salát s chobotnicí.

Když Benedick odložil příbor na stůl, vytáhl z kapsy velký smartphone a zalovil v galerii, kde našel složku fotek týkajících se Seana Lorenze.

„Tohle si prohlédněte,“ řekl a přitom podal telefon Madeline.

Mladá žena přejížděla prstem po displeji iPhone a procházela tak jednu za druhou fotky z té doby.

„Co znamená *Lorz74*?“ zeptala se a ukázala na sprejem načmáranou zkratku, která se opakovala na mnoha fotkách.

„To byl Seanův pseudonym. Pro writery je typické, že spojují své jméno a číslo ulice.“

„A ti dva vedle Lorenze, to je kdo?“

„Další děti z jeho čtvrti, se kterými se tehdy potloukal. Říkali si Pyrotechnici. Ten hispánský frajírek se pod své výtvary podepisoval pseudonymem NightShift, ale potom se rychle vypařil. Zato to děvče, které připomíná buldozer, to byla jiná – moc nadaná umělkyně, která se proslavila pod jménem LadyBird. Jedna z mála žen ve světě graffiti.“

Madeline si prohlížela desítky dalších fotek, které měl Benedick uložené. New York osmdesátých a devadesátých let se příliš nepodobal městu, jak ho poznala ona. Člověk si mohl jen představovat onu drsnou městskou džungli, celé čtvrti pod palcem gangů i lidskou existenci poznamenanou crackem. A jako protipól všeho toho utrpení se skvěly graffiti živých barev jako výbuchy ohňostroje. Většina Lorenzových výtvorů byla obrovská barevná písmena, zaoblená jako balonky plněné heliem, která se vzájemně překrývala a proplétala a jasně odkazovala na tradici *wild style* graffiti. Madeline přemýšlela o zdech na sídlišti v Manchesteru, kde vyrůstala. Onen labyrint písmen, neuspořádaná změt šipek a vykřičníků v ní vyvolávaly protichůdné pocity. A i když odmítala ten punc anarchie a porušování zákona, musela uznat, že těmhle živoucím freskám se minimálně dařilo přemoci ponurost a šed' betonu.

„Takže,“ pokračoval majitel galerie, „na úplném začátku devadesátých let je Sean Lorenz jenom drobným delikventem, který se poflakuje se svojí partou a ujíždí na heroinu. Je ale také celkem šikovným sprejerem, dost zaměřený na techniku a schopný vytvářet zajímavé věci...“

„... ale nic vyloženě vynikajícího,“ pochopila Madeline.

„Všechno se ale změnilo v létě roku 1992.“

„Co se stalo?“

„Toho léta potká Sean Lorenz na nádraží Grand Central mladou osmnáctiletou Francouzku a v tu ránu se do ní zamiluje. Jmenuje se Pénélope Kurkowska. Její matka je z Korsiky a otec Polák. V New Yorku pracuje jako au pair a zároveň obchází castingy, aby se mohla stát modelkou.“

Galerista se odmlčel a nalil si sklenici perlivé vody.

„Aby upoutal její pozornost, rozhodl se Sean zvětřit ji na všechny soupravy newyorského metra. Během dvou měsíců vytvořil úctyhodný počet fresek, které všechny znázorňovaly jeho vyvolenou.“

Znovu vzal do ruky telefon, aby našel další fotografie, a přitom vysvětloval:

„Lorenz není první sprejer, který se rozhodl vyjádřit svou lásku k ženě prostřednictvím svých maleb – například Cornbread a Jonone to udělali už před ním, ale je jediný, kdo k tomu přistoupil takhle.“

Když konečně našel, co hledal, položil iPhone na stůl a přistrčil ho směrem k Madeline.

Mladá žena se naklonila nad displej. To co uviděla, způsobilo, že zůstala s pusou dokořán. Ty malby byly jasnou ódou na ženskou krásu, na rozkoš a smyslnost. A jestliže zpočátku působily fresky ctnostně, skoro až romanticky, ty další byly čím dál tím víc nestoudné. Pénélope na nich byla vyobrazená jako žena-liána, mnohonásobná,

vzdušná a zároveň najáda vinoucí se z vagonu na vagon. Ozdobená listím, růžemi a liliovým květy, její tvář rámovaly vlasy, které se kolem ní vznášely, vlnily a navzájem se proplétaly, aby tak daly vzniknout arabeskám stejně elegantním jako divokým.

4.

Gaspard Coutances s otevřenou knihou na kolenou nedokázal odtrhnout pohled od fotografií zachycujících vagony metra pomalované Seanem Lorenzem během onoho července a srpna roku 1992. Ty fresky byly oslnující. Nikdy nic podobného neviděl. Respektive viděl – připomínaly mu Picassovu Ženu-květinu i některé z plakátů Alfonse Muchy, ovšem v mnohem *undergroundovějším* provedení a mládeži nepřístupné. Kdo byla ona dívka, jejíž tělo zářilo, jako by bylo pokryté zlatými plátky? Samozřejmě Lorenzova manželka, jak napovídal popisek. Ona Pénélope, které si všiml už na černobílých rodinných fotografiích. Jednou laskavá, podruhé nebezpečná, jako dvojaká žena. Bytost s nekonečnými nohama, alabastrovou pletí a vlasy barvy rzi.

Fascinovaný Gaspard obracel stránky monografie a objevoval další a další znepokojivě smyslné fresky. Na některých fotkách se vlasy Pénélopy podobaly desítkám hadů, které se vlnily kolem jejích ramen, ovíjely se kolem jejích prsou, olizovaly jí boky a laskaly její intimní partie. Její obličej zalitý psychedelickou září nebo pohlcený v záplavě zlatých odlesků byl zdeformovaný rozkoší. Její tělo se zdvojovalo, kroutilo, vířilo, objímalo samo sebe...

5.

„Svou brilantností popřel Lorenz všechna pravidla,“ vysvětloval Benedick. „Oprostil se od rigidních zákoni-

tostí graffiti, aby tak pronikl do další dimenze a svojí prací se zařadil po bok malířů jako Klimt nebo Modigliani.“

Fascinovaná Madeline si znovu prohlížela zářící stěny vagonů.

„Všechna tahle díla jsou dnes už pryč?“

Galerista se napůl pobaveně a napůl fatalisticky usmál.

„Ano, existovala jen po dobu onoho jednoho léta. Pomíjivost, to je samotná podstata městského umění. V tom také tví jeho krása.“

„Kdo pořídil všechny tyhle fotografie?“

„Ona pověstná LadyBird. To ona se starala o archiv Pyrotechniků.“

„Pro Lorenze muselo být nebezpečné se do něčeho takového pouštět, ne?“

Benedick souhlasil:

„Začátek devadesátých let v New Yorku byl zároveň začátkem období nulové tolerance. Pořádkové síly byly vyzbrojeny odstrašující legislativou a Metropolitní dopravní úřad se s plnou vervou pustil do stíhání sprejerů. Soudy vynášely opravdu tvrdé rozsudky. Ale riziko, které podstupoval, vypovídalo o lásce, kterou Sean k Pénélopě cítil.“

„A jak to vlastně dokázal?“

„Sean byl mazaný. Vyprávěl mi, že si sehnal uniformu, aby se mohl vetřít do oddílu ostrahy metra, a tak se dostal až do depa.“

Madelinin zrak byl stále ještě přilepený k displeji smartphonu. Myslela na onu ženu, Pénélopu. Jak se asi musela cítit, když viděla obrazy sebe samy – oslňující a nestoudné – zaplavovat Manhattan? Byla polichocená, zahanbená, ponížená?

„A dosáhl Lorenz svého?“ zeptala se.

„Ptáte se, jestli s ním Pénélope skončila v posteli?“

„Až takhle bych to neřekla, ale... ano.“

Než se pustil do vysvětlování, objednal Benedick pohybem ruky dvě kávy.

„Zpočátku Pénélope Seana ignorovala, ale je složité přehlížet někoho, kdo vás zbožňuje takovým způsobem. Po několika dnech podlehla jeho kouzlu. Celé to léto se bláznivě milovali. A potom v říjnu se Pénélope vrátila do Francie.“

„Takže nakonec jen prázdninová láska?“

„Nenechte se mýlit. Ta dívka se Seanovi zaryla pod kůži. Až tak moc, že ještě v prosinci téhož roku za Pénélopou odjel do Paříže a usadil se s ní v malém dvoupokojovém bytě v ulici des Martyrs. Tady Sean pokračoval v malování. Nemaloval už ale na soupravy metra, ale na zdi a ploty nezastavěných parcel v okolí Seine-Saint-Denis a stanice Stalingrad.“

Madeline znovu přejela pohledem fotografie maleb z tohoto období. Stále stejně prudce a pronikavě barevné. Jejich vitalita jí připomínala jihoamerické *murals*.

„Tehdy, v roce 1993, jsem se se Seanem poprvé setkal,“ svěřil se Benedick s pohledem upřeným do prázdna. „Maloval v malém ateliéru v Hôpital éphémère.“

„V Hôpital éphémère?“

„To byl squat v osmnáctém pařížském obvodu na místě bývalé nemocnice Bretonneau. Na začátku devadesátých let se tam uchylovala spousta umělců. Malíři a samozřejmě také sochaři, ale i rockové skupiny a muzikanti obecně.“

Obličej majitele galerie při téhle vzpomínce ožil.

„Nejsem umělec a nemám ani žádný zvláštní talent, ale na tohle mám čuch. *Vycítím* to v lidech. A hned jak jsem Seana potkal, poznal jsem na první pohled, že je v něm stokrát víc než v jakémkoliv jiném sprejrovi. Nabídl jsem mu, aby vystavoval u mě v galerii. A řekl jsem mu to, co tenkrát tolik potřeboval slyšet.“

„A sice?“

„Poradil jsem mu, ať nechá graffiti a spreje plavat a začne malovat olejovými barvami a na plátno. Řekl jsem mu, že má smysl pro formu, barvy, kompozici i pohyb. Že v sobě má to, co je potřeba, aby se zařadil po bok Pollocka a de Kooninga.“

Hovor o jeho bývalém chráněnci způsobil, že se Benedickův hlas téměř třásl a zvlhly mu oči. Madeline si vzpomněla na jednu ze svých dávných přítelkyň, která ještě celá léta po rozchodu mluvila plačtivým hlasem o nějakém týpkovi, který ji drsně pustil k vodě.

Své *ristretto* vyprázdnila jediným douškem a potom se zeptala:

„Byl Lorenz od začátku ve Francii spokojený?“

„Sean byl zvláštní člověk. Samotář, který se tolik lišil od ostatních sprejerů. Nesnášel hip hopovou kulturu, hodně četl a poslouchal jediné jazz, soudobou a repetitivní hudbu. New York mu samozřejmě chyběl, ale byl strašlivě zamilovaný do Pénélopy. I když byl jejich vztah velice bouřlivý, nikdy nepřestala být jeho inspirací. Mezi lety 1993 a 2010 namaloval Sean dvacet jedna portrétů své ženy. Tahle série obrazů je mistrovským dílem Seana Lorenze. Série ‚21 Pénélop‘ navždy zůstane zapsaná v historii dějin umění jako jedno z nejvelkolepějších vyznání lásky k ženě.“

„Proč dvacet jedna?“ zeptala se Madeline.

„To kvůli teorii jednadvaceti gramů, víte... tolik má totiž vážit lidská duše...“

„Měl Lorenz hned úspěch?“

„Absolutně ne! Prvních deset let neprodal prakticky jediné plátno! Přesto maloval od rána do večera a často se mu stávalo, že zahazoval svoji celodenní práci, protože s ní nebyl spokojený. Bylo mým úkolem seznámit sbě-